

Cauza C-49/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

1 februarie 2023

Instanța de trimitere:

Satversmes tiesa (Letonia)

Data deciziei de trimitere:

31 ianuarie 2023

Reclamanți:

AZ

*IDream OÜ**Produktch Engineering AG*

BBP

*Polaris Consulting Ltd***Intimat:**

Latvijas Republikas Saeima

Obiectul procedurii principale

Evaluarea conformității articolului 631 alineatul 3 din Kriminālprocesa likums (Codul de procedură penală) cu articolul 92 prima teză din Latvijas Republikas Satversme (Constituția Republicii Letonia).

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

În temeiul articolului 267 TFUE, instanța de trimitere solicită să se stabilească: i) dacă dispoziția în discuție în litigiul principal, referitoare la posibilitatea de exercitare a căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în cauze

privind bunuri obținute în mod ilegal, este inclusă în domeniul de aplicare al Directivei 2014/42/UE și al Deciziei-cadru 2005/212/JAI, ii) dacă noțiunea de „hotărâre de confiscare” cuprinde atât hotărârile judecătorești prin care se constată că bunurile au fost obținute în mod ilegal și se dispune confiscarea lor, cât și hotărârile judecătorești prin care se pune capăt procedurilor privind bunurile obținute în mod ilegal, iii) dacă o legislație care nu recunoaște dreptul de a exercita o cale de atac împotriva hotărârilor de confiscare în favoarea persoanelor care au legătură cu bunurile este conformă cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și cu Directiva 2014/42, iv) dacă, în ipoteza în care dispoziția în litigiu trebuie considerată incompatibilă cu dreptul Uniunii, efectele sale juridice pot fi menținute până la momentul stabilit de instanța de trimitere.

Întrebările preliminare

1.1. O legislație națională în temeiul căreia o instanță națională decide cu privire la confiscarea produselor infracțiunii în cadrul unei proceduri separate privind bunurile obținute în mod ilegal, care este separată de procedura penală principală înainte de constatarea săvârșirii unei infracțiuni și a vinovăției unei persoane, și care prevede de asemenea confiscarea pe baza unor elemente extrase din dosarul penal, este inclusă în domeniul de aplicare al Directivei 2014/42, în special al articolului 4, și al Deciziei-cadru 2005/212, în special al articolului 2?

1.2. În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, noțiunea de „hotărâre de confiscare”, în sensul Directivei 2014/42, în special al articolului 8 alineatul (6) a doua teză, include nu numai hotărârile judecătorești prin care se declară că bunurile au fost obținute în mod ilegal și prin care se dispune confiscarea lor, ci și hotărârile judecătorești prin care se pune capăt procedurii cu privire la bunurile obținute în mod ilegal?

1.3. În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare, o legislație care nu prevede dreptul persoanelor care au legătură cu bunurile de a ataca hotărârile de confiscare este compatibilă cu articolul 47 din cartă și cu articolul 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42?

1.4. Principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune ca, în cadrul unei excepții de neconstituționalitate ridicate împotriva unei legislații naționale declarate incompatibile cu dreptul Uniunii, Curtea Constituțională a unui stat membru să rețină că este aplicabil principiul securității juridice și că efectele juridice ale legislației respective sunt menținute temporar, până la momentul stabilit în decizia curții respective ca fiind cel în care dispoziția în litigiu își va înceta efectele?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „cartă”): articolul 47 primul paragraf și al doilea paragraf prima teză

Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea (denumită în continuare „decizia-cadru”): considerentul (10) și articolele 1, 2 și 4

Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană (denumită în continuare „Directiva 2014/42”): considerentele (9), (15), (22) și (38) și articolul 1 alineatul (1), articolul 2 punctul 4, articolul 3, articolul 4 și articolul 8 alineatele (1) și (6)

Jurisprudență

Avizul Curții din 8 martie 2011, 1/09 (Proiect de acord privind Tribunalul pentru Brevete Europene și Comunitare), EU:C:2011:123, punctul 84

Hotărârea Curții din 19 martie 2020, „Agro In 2001”, C-234/18, EU:C:2020:221, punctele 56 și 57

Hotărârea Curții din 28 octombrie 2021, Komisija za protivedeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, punctele 36, 37 și 41

Hotărârea Curții din 16 decembrie 1976, Rewe-Zentralfinanz și Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, punctul 5

Hotărârea Curții din 14 septembrie 2010, Akzo Nobel Chemicals și Akros Chemicals/Comisia, C-550/07 P, EU:C:2010:512, punctul 113

Hotărârea Curții din 12 februarie 2015, Baczó și Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, punctul 42

Hotărârea Curții din 27 februarie 2014, Pohotovost', C-470/12, EU:C:2014:101, punctul 51

Hotărârea Curții din 5 decembrie 2013, Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, EU:C:2013:800, punctul 39

Hotărârea Curții din 14 ianuarie 2021, Okrazhna prokuratura – Haskovo și Apelativna prokuratura – Plovdiv, C-393/19, EU:C:2021:8, punctele 47 și 48

Hotărârea Curții din 22 iunie 2021, Latvijas Republikas Saeima (Puncte de penalizare), C-439/19, EU:C:2021:504, punctele 132 și 133

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Hotărârea Marii Camere din 28 iunie 2018, G.I.E.M. S.r.l. și alții împotriva Italiei, acțiunea nr. 1828/06, punctele 211, 223-225 și 233

Hotărârea din 12 mai 2015, Gogitidze și alții/Georgia, acțiunea nr. 36862/05, punctele 102 și 103

Dispoziții de drept internațional invocate

Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale: articolele 6 și 7

Dispozițiile naționale invocate

Latvijas Republikas Satversme (Constituția Republicii Letonia, denumită în continuare „Constituția”): articolul 92 prima teză, care prevede că orice persoană are dreptul să își apere drepturile și interesele legitime în fața unei instanțe imparțiale.

Krimināllikums (Codul penal): articolul 70.¹⁰, articolul 70.¹¹ alineatul 1 și articolul 70.¹³ alineatul 1

Kriminālprocesa likums (Codul de procedură penală): articolul 380, articolul 626, articolul 627 alineatele 1, 2, 3 și 4, articolul 628, articolul 629 alineatele 2 și 6, articolul 630 alineatele 1, 2 și 4 (alineatul 4 al acestei dispoziții este în vigoare de la 3 noiembrie 2022), articolul 631 alineatele 1, 3 și 4 (alineatul 4 al acestei dispoziții este în vigoare de la 3 noiembrie 2022)

Articolul 631 alineatul 3 din Codul de procedură penală (denumit în continuare „dispoziția în litigiu”) prevede: „După examinarea cererii sau a plângerii, instanța poate anula decizia pronunțată de rajona (pilsētas) tiesa [tribunalul districtual (sau al orașului)] și poate adopta decizia menționată la articolul 630 din prezenta lege. Această decizie nu face obiectul unei căi de atac”.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Dispoziția în litigiu este conținută în capitolul 59 al titlului 11 din Codul de procedură penală, care reglementează procedurile referitoare la bunurile obținute în mod ilegal. În conformitate cu această dispoziție, pentru a soluționa în termen chestiunile patrimoniale care apar în etapa preliminară a procedurii penale și din motive de economie procedurală, persoana responsabilă cu desfășurarea procedurii poate să extragă din cauza penală materialele referitoare la bunurile obținute în mod ilegal și să inițieze o procedură pentru a le declara ca fiind produse ale unor activități ilegale. În această ipoteză, persoana responsabilă cu desfășurarea procedurii va transmite materialele respective instanței de judecată,

care va decide dacă bunurile au fost obținute ilegal. În cazul în care instanța de prim grad de jurisdicție constată că bunurile au fost obținute în mod ilegal, aceasta va decide cu privire la soarta bunurilor, inclusiv confiscarea lor. Decizia instanței de prim grad poate fi atacată la o instanță regională (apgabaltiesa). Dispoziția în litigiu prevede că instanța regională poate anula decizia instanței de prim grad și poate lua o decizie cu privire la bunurile obținute în mod ilegal, care nu face obiectul unei căi de atac

- 2 Ca urmare a celor cinci acțiuni în constatarea neconstituționalității introduse de reclamânți în fața Satversmes tiesa (Curtea Constituțională) (denumită în continuare „instanța de trimitere”), aceasta a fost sesizată cu privire la conformitatea dispozițiilor în litigiu cu articolul 92 prima teză din Constituție. Reclamânții în fața Satversmes tiesa consideră că dispoziția în litigiu nu este conformă cu articolul 92 prima teză din Constituție, coroborat cu articolul 47 din cartă, cu articolul 8 alineatele (1) și (6) din Directiva 2014/42 și cu articolul 4 din Decizia-cadru 2005/212.
- 3 Împotriva fiecăruia dintre reclamânții în fața Satversmes tiesa (Curtea Constituțională) s-a inițiat o procedură penală pentru suspiciune de spălare de bani la scară largă, care încă se află în faza de urmărire penală. În cadrul acestor proceduri penale s-a instituit sechestrul asupra bunurilor imobile, fondurilor sau resurselor financiare ale reclamânților respectivi. În fiecare dintre aceste proceduri, persoana responsabilă cu desfășurarea sa a luat decizia de a iniția o procedură privind bunurile obținute ilegal cu privire la bunurile sechestrate și de a transmite materialele referitoare la bunurile obținute ilegal instanței sesizate cu cauza.
- 4 Prin hotărârile pronunțate de Ekonomisko lietu tiesa (Tribunalul pentru litigii economice), în patru dintre procedurile respective s-a constatat că bunurile nu au fost obținute în mod ilegal, astfel încât procedurile referitoare la aceste bunuri au fost închise. Ca urmare a căilor de atac formulate de procuror împotriva acelor hotărâri, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (Secția penală a Curții Regionale din Riga) a reținut, în toate cauzele, că bunurile imobile, fondurile și activele financiare au fost obținute în mod ilegal și a dispus confiscarea lor.
- 5 În cadrul uneia dintre procedurile menționate, Ekonomisko lietu tiesa (Tribunalul pentru litigii economice) a statuat că o parte din fonduri au fost obținute în mod ilegal și a dispus confiscarea lor, iar în ceea ce privește restul fondurilor a dispus închiderea procedurii. În urma examinării căii de atac introduse de persoana responsabilă cu desfășurarea procedurii inițiate cu privire la partea din hotărârea instanței de prim grad de jurisdicție prin care s-a pus capăt procedurii, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (Secția penală a Curții Regionale din Riga) a statuat că fondurile au fost obținute în mod ilegal și a dispus confiscarea lor.
- 6 Astfel, într-una dintre procedurile menționate anterior privind bunurile obținute ilegal, o parte dintre bunuri fuseseră deja declarate produs al infracțiunii,

susceptibile de confiscare prin decizia instanței de prim grad, în timp ce restul au fost declarate produse ale infracțiunii, susceptibile de confiscare printr-o decizie a curții regionale. Însă, în celelalte proceduri, bunurile au fost declarate produse ale infracțiunii și au fost confiscate doar prin decizia curții regionale. În temeiul dispoziției în litigiu, hotărârile curții regionale menționate nu sunt susceptibile de nicio cale de atac.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 7 Reclamanții în fața Satversmes tiesa afirmă că dispoziția în litigiu îi împiedică să declare recurs împotriva hotărârilor curții regionale. Aceștia susțin că, prin urmare, nu au posibilitatea să verifice dacă instanța respectivă a respectat normele de procedură și dacă a aplicat corect normele de drept material atunci când a adoptat hotărârile prin care a dispus confiscarea bunurilor. Acest lucru este deosebit de important în cauzele în care instanța de prim grad de jurisdicție a dispus închiderea procedurii privind bunurile obținute în mod ilegal, abia curtea regională fiind cea care a adoptat decizia prin care a declarat că bunurile au fost obținute în mod ilegal și care a dispus confiscarea lor.
- 8 Reclamanții în fața Satversmes tiesa consideră că este de asemenea posibil să se asigure că problemele patrimoniale care se ridică în cadrul procedurilor penale sunt soluționate în timp util și garantându-se economia procedurală prin alte modalități, de exemplu, prin stabilirea unei instanțe de recurs în ceea ce privește procedurile privind bunurile obținute în mod ilegal și prin stabilirea unor termene pentru examinarea recursurilor sau prin limitarea competenței curții regionale și prin prevederea faptului că aceasta poate menține decizia primei instanțe sau o poate anula și poate trimite instanței de prim grad spre rejudecare chestiunea privind originea ilegală a bunurilor. În opinia acestora, nu este admisibil ca principiul economiei procedurale să prevaleze asupra altor principii. În plus, acest principiu nu trebuie să limiteze în mod disproporționat dreptul la un proces echitabil.
- 9 Reclamanții menționați susțin că Directiva 2014/42 se aplică, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din aceasta, tuturor procedurilor referitoare la bunurile obținute în mod ilegal și că proprietarii bunurilor respective au dreptul să beneficieze de garanțiile prevăzute la articolul 8 din directivă. În ceea ce privește garanția prevăzută la articolul 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42, care reglementează posibilitatea efectivă de a ataca hotărârea de confiscare în fața unei instanțe, aceasta trebuie să fie considerată o cerință imperativă și trebuie să fie asigurată în situațiile în care bunurile sunt confiscate. Având în vedere că, în esență, bunurile reclamanților în fața Satversmes tiesa au fost declarate produse ale infracțiunii și au fost confiscate printr-o hotărâre a curții regionale, aceștia consideră că hotărârile în cauză trebuie să fie considerate „hotărâri de confiscare” în sensul Directivei 2014/42.

- 10 Reclamanții în fața Satversmes tiesa atrag atenția asupra faptului că, în Letonia, procedura referitoare la bunurile obținute în mod ilegal nu este de natură civilă, ci este inițiată, pe baza tuturor probelor dintr-o cauză penală, înainte de constatarea infracțiunii și înainte ca o persoană să fie găsită vinovată de săvârșirea sa. Astfel, în Letonia, dispunerea confiscării este condiționată de săvârșirea unei infracțiuni, deoarece procedurile privind bunurile obținute în mod ilegal se bazează pe probe care au fost obținute în cadrul procedurii penale principale.
- 11 Instituția care a adoptat dispozițiile în litigiu, și anume Parlamentul, consideră că acestea sunt conforme cu articolul 92 prima teză din Constituție.
- 12 În opinia acestei instituții, având în vedere că procedura privind bunurile obținute în mod ilegal constituie o excepție de la modul în care sunt soluționate chestiunile patrimoniale în cadrul procedurii penale principale, o astfel de procedură poate fi reglementată prin norme diferite, menite să permită atingerea rapidă și eficientă a obiectivului său. Regimul prevăzut de dispoziția în litigiu reprezintă unul dintre mijloacele de soluționare rapidă și eficientă a chestiunilor patrimoniale. Astfel, problema dacă un bun a fost sau nu obținut în mod ilegal și este sau nu susceptibil de confiscare poate fi examinată de două instanțe, fiecare dintre acestea trebuind să analizeze în mod independent originea bunului, evaluând situația de fapt și chestiunile juridice care se află la baza cauzei.
- 13 În plus, potrivit Parlamentului, nici din articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și nici din prima teză a articolului 92 din Constituție nu rezultă obligația de a stabili o instanță de recurs pentru procedurile referitoare la bunurile obținute în mod ilegal și nici de a asigura posibilitatea de a declara recurs împotriva hotărârilor curților regionale prin care se constată că bunurile au fost obținute în mod ilegal și că este posibilă confiscarea lor. În opinia acestei instituții, statul dispune de o marjă de apreciere pentru determinarea instanțelor și a procedurilor de recurs în funcție de tipul cauzei. Astfel, aspectul dacă, în contextul procedurilor privind bunurile obținute în mod ilegal, ar trebui să se prevadă o instanță de recurs, care să se limiteze la examinarea chestiunilor legate de aplicarea corectă a normelor de fond și de procedură, nu reprezintă atât o chestiune de drept, cât mai degrabă o chestiune de oportunitate care trebuie decisă de legiuitor.

Prezentare pe scurt a motivării trimiterii preliminare

- 14 Potrivit jurisprudenței instanței de trimitere, la determinarea conținutului dispozițiilor legale naționale și la aplicarea acestora, trebuie să se țină seama de dreptul Uniunii, care are rolul de a consolida democrația, și de interpretarea sa realizată de jurisprudența Curții.
- 15 Dispoziția în litigiu face parte din legislația care reglementează procedurile referitoare la bunurile obținute în mod ilegal. Din jurisprudența instanței de trimitere rezultă că, în cadrul unei proceduri privind un bun obținut în mod ilegal, persoanele care au legătură cu acest bun beneficiază de dreptul la un proces

echitabil, consacrat la articolul 92 prima teză din Constituție. Un proces echitabil implică, în special, două aspecte, și anume „un proces imparțial” în sensul că situația trebuie examinată de o instanță independentă, și „un proces just” în sensul că trebuie să se aplice o procedură adecvată, conformă cu statul de drept, în cadrul căreia să se examineze cauza. Un proces echitabil în sensul procedurii judiciare adecvate și conforme cu statul de drept include dreptul la o cale de atac.

- 16 Instanța de trimitere a statuat că prima teză a articolului 92 din Constituție nu obligă statul să reglementeze dreptul de a declara recurs împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în toate categoriile de cauze. Cu toate acestea, statul trebuie să reglementeze un cadru juridic și o procedură de recurs împotriva hotărârilor judecătorești, care să permită persoanelor să își protejeze în mod efectiv drepturile și interesele legitime. Statul are de asemenea obligația pozitivă de a asigura protecția efectivă a drepturilor în cadrul procedurilor privind bunurile obținute în mod ilegal, ceea ce implică faptul că persoanele trebuie să dispună de garanții procedurale pentru a-și apăra dreptul de proprietate.
- 17 Pentru a stabili, în prezenta cauză, dacă dispoziția în litigiu este conformă cu articolul 92 prima teză din Constituție, instanța de trimitere trebuie să examineze dacă această dispoziție garantează unei persoane care are legătură cu bunurile posibilitatea efectivă de a-și apăra dreptul de proprietate. În special, este necesar să se aprecieze dacă legiuitorul putea să adopte o reglementare care nu prevede posibilitatea de a exercita o cale de atac împotriva hotărârilor curții regionale, chiar dacă acestea sunt primele hotărâri pronunțate în cauză prin care se constată că bunul a fost obținut în mod ilegal și că este susceptibil de confiscare. Având în vedere că dispozițiile în litigiu fac parte din legislația care reglementează procedurile privind confiscarea produselor infracțiunii, articolul 47 din cartă, Directiva 2014/42 și Decizia-cadru 2005/212 sunt relevante pentru această apreciere.
- 18 Instanța de trimitere consideră că infracțiunile care fac obiectul procedurilor penale din care decurg procedurile privind bunurile obținute în mod ilegal se încadrează în cele prevăzute de legislația la care se referă articolul 3 din Directiva 2014/42 și, prin urmare, sunt incluse în domeniul de aplicare material al directivei menționate. În plus, pedeapsa pentru aceste infracțiuni este o pedeapsă privativă de libertate cuprinsă între trei și doisprezece ani.
- 19 Curtea a statuat că Directiva 2014/42 și Decizia-cadru 2005/212 la care face trimitere impun statelor membre obligația de a adopta norme minime comune privind confiscarea instrumentelor și a produselor infracțiunii pentru a facilita recunoașterea reciprocă a hotărârilor de confiscare pronunțate de un organ jurisdicțional în cadrul unui proces penal. Directiva 2014/42 nu reglementează confiscarea instrumentelor și a produselor provenite din activități ilicite dispusă de o instanță a unui stat membru în cadrul unei proceduri care nu are ca obiect constatarea uneia sau mai multor infracțiuni sau care nu provine în mod direct dintr-o astfel de constatare. Astfel, confiscarea respectivă nu se încadrează în normele minime prevăzute de această directivă în conformitate cu articolul 1

alineatul (1) din aceasta și, prin urmare, reglementarea sa intră în marja de apreciere menționată la considerentul (22) al directivei, de care dispun statele membre pentru a stabili competențe mai extinse în dreptul lor național. În consecință, instanța de trimitere trebuie să aprecieze dacă Directiva 2014/42, precum și decizia-cadru la care face trimitere, sunt aplicabile într-un cadru juridic precum cel cuprins în capitolul 59 din Codul de procedură penală.

- 20 În prezenta cauză, dispoziția în litigiu se referă la procedura prevăzută în capitolul 59 din Codul de procedură penală, în temeiul căruia se constată, prin hotărâre judecătorească, că bunurile au fost obținute în mod ilegal. Cu alte cuvinte, hotărârea instanței este pronunțată în cadrul unei proceduri separate privind bunurile obținute în mod ilegal, înainte de pronunțarea hotărârii definitive în cauza penală. Este vorba despre o procedură separată și distinctă în cadrul căreia instanța se limitează la evaluarea singurei chestiuni care face obiectul cauzei respective, și anume cea patrimonială. În acest tip de proceduri nu se stabilește vinovăția persoanei, ci se decide asupra originii ilegale a bunurilor sau asupra legăturii acestora cu o infracțiune (procedură *in rem*), iar chestiunile patrimoniale sunt soluționate definitiv. În cazul în care etapa preliminară a procedurii penale include o procedură privind bunurile obținute în mod ilegal și, în cadrul acesteia, instanța constată că bunurile au fost obținute în mod ilegal, aceasta nu se mai pronunță cu privire la destinația bunurilor în cadrul procedurii penale principale. În cadrul procedurilor privind bunurile obținute în mod ilegal, nu se evaluează vinovăția persoanei, iar acestea nu se întemeiază pe o hotărâre de condamnare.
- 21 Prin urmare, Directiva 2014/42 și Decizia-cadru 2005/212 la care face trimitere ar putea fi interpretate în sensul nu sunt aplicabile cadrului juridic prevăzut la capitolul 59 din Codul de procedură penală, deoarece hotărârea judecătorească prin care se constată că bunurile au fost obținute ilegal se pronunță înainte de constatarea săvârșirii unei infracțiuni și înainte ca o persoană să fie declarată vinovată pentru aceasta.
- 22 Curtea Europeană a Drepturilor Omului, atunci când a apreciat dacă confiscarea în absența unei hotărâri penale de condamnare echivalează cu o pedeapsă în sensul articolului 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a statuat că în primul rând trebuie să se stabilească dacă confiscarea este impusă în urma unei hotărâri prin care se constată că persoana este vinovată de săvârșirea unei infracțiuni. Totuși, cu ocazia efectuării acestei analize, trebuie să se aibă în vedere și alți factori, precum natura, scopul și amploarea confiscării, precum și natura procedurii, astfel cum sunt definite în legislația națională, și modalitatea în care sunt puse în aplicare.
- 23 În conformitate cu legislația letonă, în cadrul procedurilor privind bunurile obținute în mod ilegal, materialele care dovedesc legătura bunurilor cu infracțiunea sau originea infracțională a bunurilor sunt analizate separat de cauza penală în care se desfășoară urmărirea penală privind o anumită infracțiune. Totuși, în cadrul acestor proceduri separate, concluziile privind legătura bunurilor cu infracțiunea sau originea infracțională a bunurilor se întemeiază, printre altele,

pe materialele din dosarul penal depuse în cadrul procedurii penale principale privind constatarea infracțiunii și a vinovăției unei persoane de săvârșirea respectivei infracțiuni.

- 24 Articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2014/42 prevede că, în anumite circumstanțe, directiva respectivă se aplică de asemenea în cazurile în care a fost inițiată o procedură penală în legătură cu o infracțiune, însă nu s-a pronunțat nicio hotărâre de condamnare în procedura penală. Nu există o jurisprudență a Curții cu privire la dispoziția menționată.
- 25 Din această dispoziție, coroborată cu articolul 2 punctul 4 din Directiva 2014/42, s-ar putea deduce că Directiva 2014/42 este aplicabilă de asemenea în anumite circumstanțe, în cazul confiscării produselor infracțiunii în lipsa unei hotărâri de condamnare. În plus, modul de redactare a articolului 4 alineatul (2) din Directiva 2014/42 ar putea indica de asemenea, în special, că motivele menționate în acesta pentru care nu este posibilă confiscarea nu sunt exhaustive.
- 26 Prin urmare, în prezenta cauză, interpretarea Directivei 2014/42 și a Deciziei-cadru 2005/212 ar putea conduce la concluzii divergente în ceea ce privește aspectul dacă procedura specifică de confiscare este inclusă în sfera de competență a statelor membre, menționată în considerentul (22) al Directivei 2014/42 și dacă, în consecință, respectivele acte normative nu sunt aplicabile unei astfel de proceduri.
- 27 Deși Curtea a interpretat cu diverse ocazii articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2014/42 și articolul 2 alineatul (1) din Decizia-cadru 2005/212, inclusiv în legătură cu reglementări naționale care prevăd confiscarea produselor infracțiunii în lipsa unei hotărâri penale de condamnare, niciunul dintre aceste acte legislative nu a fost interpretat până în prezent în legătură cu o procedură de confiscare de bunuri obținute ilegal prevăzută de legislația națională, care nu se desfășoară în cadrul unei proceduri civile și care este inițiată pe baza unui set de probe existente în cadrul unei proceduri penale înainte de a se constata săvârșirea unei infracțiuni și înainte ca persoana care săvârșit-o să fie declarată vinovată. Din jurisprudența Curții reiese că interpretarea și aplicarea corectă a Directivei 2014/42 și a Deciziei-cadru 2005/212, având în vedere obiectivul acestora de a îmbunătăți confiscarea bunurilor în cauzele penale la nivelul Uniunii Europene, nu sunt atât de evidente în circumstanțele de fapt și de drept din prezenta cauză încât să nu existe nicio îndoială rezonabilă cu privire la domeniul de aplicare al respectivelor acte normative.
- 28 În cazul în care normele referitoare la confiscarea bunurilor obținute în mod ilegal, prevăzute la capitolul 59 din Codul de procedură penală, intră în domeniul de aplicare al Directivei 2014/42 și al Deciziei-cadru 2005/212, la care face trimitere directiva, statele membre sunt obligate să ia măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele afectate de măsurile prevăzute de directivă au dreptul la o cale de atac efectivă și la o instanță imparțială pentru a-și proteja drepturile.

- 29 Considerentul (38) al Directivei 2014/42 prevede că aceasta respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute de cartă și trebuie să fie pusă în aplicare în conformitate cu acele drepturi și principii. La rândul său, articolul 47 alineatul (1) din cartă prevede că orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de articolul respectiv. Drepturile fundamentale consacrate la articolul 47 din cartă sunt reluate chiar în Directiva 2014/42, în special la articolul 8 alineatul (6) a doua teză, care stabilește că statele membre prevăd posibilitatea efectivă pentru persoana împotriva căreia este dispusă confiscarea de a ataca hotărârea de confiscare în fața unei instanțe.
- 30 În conformitate cu legislația letonă, în cadrul procedurilor privind bunurile obținute în mod ilegal, instanța de prim grad de jurisdicție poate decide să închidă aceste proceduri în cazul în care concluzionează că setul de probe depuse este insuficient pentru a dovedi că bunurile sunt legate de o infracțiune sau pentru a considera în mod întemeiat că originea bunurilor este probabil infracțională.
- 31 Hotărârea instanței de prim grad de jurisdicție poate fi atacată cu recurs în fața curții regionale, care: 1) fie confirmă hotărârea instanței de prim grad, 2) fie anulează hotărârea instanței de prim grad prin care se constată că bunul a fost obținut în mod ilegal și că este posibilă confiscarea sa și pune capăt procedurii privind bunul obținut în mod ilegal, 3) fie anulează decizia instanței de prim grad prin care s-a pus capăt procedurii privind bunurile obținute în mod ilegal și constată că bunul a fost obținut în mod ilegal și că este posibilă confiscarea sa. Decizia curții regionale nu este susceptibilă de nicio cale de atac.
- 32 Astfel, în Letonia, este posibilă examinarea procedurilor privind bunurile obținute în mod ilegal de către două instanțe și nu există posibilitatea de a declara recurs împotriva hotărârilor curții regionale. Chiar și în cazul în care instanța de prim grad de jurisdicție a închis procedura privind bunurile obținute în mod ilegal pentru motivul că nu s-a dovedit originea infracțională a bunurilor, curtea regională poate reține că bunurile au fost obținute în mod ilegal și poate dispune confiscarea lor.
- 33 Dispozițiile Directivei 2014/42 nu stabilesc o reglementare specifică în ceea ce privește situația de fapt din prezenta cauză, și anume cazurile în care instanța de prim grad de jurisdicție pronunță o hotărâre prin care închide procedura privind bunurile obținute în mod ilegal, însă această hotărâre este anulată de curtea regională, care pronunță o hotărâre prin care constată că bunurile au fost obținute în mod ilegal și dispune confiscarea lor. Prin urmare, în prezenta cauză, este necesar să se stabilească modul în care trebuie interpretată sintagma „hotărâre de confiscare” prevăzută la articolul 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42.
- 34 Pe de o parte, s-ar putea susține că articolul 8 alineatul (6) teza a doua din Directiva 2014/42 impune ca persoana ale cărei bunuri au fost confiscate să aibă dreptul de a ataca hotărârea respectivă cel puțin în fața unei instanțe, indiferent

dacă a fost pronunțată o hotărâre prin care se încheie procedura privind bunurile obținute în mod ilegal sau o hotărâre prin care se constată că bunurile au fost obținute în mod ilegal și se dispune confiscarea lor. O astfel de interpretare ar conduce la concluzia că dispoziția în litigiu garantează deja dreptul reclamantilor în fața Satversmes tiesa de a ataca hotărârea de confiscare în fața unei instanțe și, în consecință, dreptul acestora la o cale de atac efectivă.

- 35 Pe de altă parte, articolul 8 alineatul (6) teza a doua din Directiva 2014/42 poate fi interpretat în sensul că trebuie să i se garanteze persoanei posibilitatea de a declara recurs împotriva hotărârii de confiscare care a condus la deposedarea definitivă de un bun. În special, articolul 2 punctul 4 din Directiva 2014/42 definește noțiunea de „confiscare” ca fiind deposedarea definitivă de bunuri. Definiția noțiunii „confiscare” conținută în alte acte de dreptul Uniunii referitoare la confiscarea bunurilor este de asemenea similară cu cea de la articolul 2 punctul 4 din Directiva 2014/42. De exemplu, articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare prevede că un „ordin de confiscare” este o pedeapsă sau o măsură definitivă dispusă de o instanță în cadrul unei proceduri inițiate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni, având ca rezultat privarea definitivă a unei persoane fizice sau juridice de bunul respectiv. În mod similar, conform articolului 1 a patra liniuță din Decizia-cadru 2005/212, „confiscare” înseamnă o pedeapsă sau o măsură dispusă de o instanță în urma unei proceduri în legătură cu o infracțiune sau infracțiuni, având ca rezultat deposedarea definitivă de bunul respectiv.
- 36 În conformitate cu această interpretare a articolului 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42, s-ar putea concluziona că noțiunea „hotărâre de confiscare” se limitează la o hotărâre a unei instanțe care a avut ca rezultat deposedarea definitivă de un bun. Cu toate acestea, o hotărâre judecătorească prin care se încheie o procedură referitoare la bunurile obținute în mod ilegal, chiar dacă a fost posibilă confiscarea acelor bunuri, nu poate fi considerată o „hotărâre de confiscare” în sensul articolului 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42. Prin urmare, în prezenta cauză, numai hotărârea pronunțată de curtea regională, prin care se constată că bunurile reclamantilor în fața Satversmes tiesa au fost obținute în mod ilegal și se dispune confiscarea lor, care, potrivit dispoziției în litigiu, nu poate fi atacată cu recurs, ar trebui să fie considerată o „hotărâre de confiscare” în sensul acestei dispoziții de drept al Uniunii.
- 37 În consecință, având în vedere circumstanțele care trebuie analizate în prezenta cauză, s-ar putea ajunge la concluzii diferite referitoare la interpretarea articolului 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42. Curtea a clarificat anterior modul în care trebuie interpretată noțiunea de „confiscare” în sensul articolului 2 punctul 4 din Directiva 2014/42, însă nu s-a pronunțat cu privire la modul în care trebuie interpretată noțiunea de „hotărâre de confiscare” prevăzută la articolul 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42. Prin urmare, pentru a soluționa prezenta cauză, este necesar să se clarifice conținutul noțiunii de „hotărâre de confiscare” utilizate la articolul 8 alineatul (6) a doua teză din Directiva 2014/42,

și anume să se stabilească dacă noțiunea respectivă trebuie să includă doar o hotărâre prin care se declară că un bun a fost obținut în mod ilegal și poate fi confiscat sau poate incluse și o hotărâre prin care o instanță încheie procedura cu privire la un bun obținut în mod ilegal.

- 38 Prin urmare, în cazul în care dispoziția în discuție în prezenta cauză este inclusă în domeniul de aplicare al acestei norme a dreptului Uniunii, există îndoieli cu privire la compatibilitatea cu dreptul la protecție jurisdicțională efectivă consacrat la articolul 47 din cartă și cu garanția prevăzută la articolul 8 alineatul (6) din Directiva 2014/42, care stabilește [că trebuie să se prevadă] posibilitatea efectivă a persoanei împotriva căreia este dispusă confiscarea de a ataca hotărârea de confiscare în fața unei instanțe, a unei reglementări naționale care, în interesul unei soluționări rapide și eficiente a chestiunilor patrimoniale, nu prevede dreptul persoanei care are legătură cu bunurile de a ataca hotărârea pronunțată de o curte regională, chiar dacă, într-o anumită cauză, această hotărâre a fost prima prin care s-a constatat că bunurile au fost obținute în mod ilegal și că este posibilă confiscarea lor, iar instanța de prim grad de jurisdicție din acea cauză hotărâse să încheie procedura cu privire la bunurile obținute în mod ilegal.
- 39 Instanța de trimitere solicită de asemenea Curții să răspundă la întrebarea referitoare la momentul până la care pot fi menținute efectele juridice ale dispoziției în litigiu.
- 40 În conformitate cu articolul 32 alineatul (1) din Satversmes tiesas likums (Legea privind Curtea Constituțională), hotărârile pronunțate de instanța de trimitere sunt definitive și executorii de la pronunțarea lor. Cu toate acestea, în conformitate cu articolul 31 punctul 11 din Legea privind Curtea Constituțională, instanța de trimitere poate, în hotărârea sa, să indice momentul la care dispoziția în cauză încetează să producă efecte. Pentru a determina momentul exact la care dispoziția în litigiu încetează să producă efecte, instanța de trimitere evaluează dacă există motive pentru care dispoziția în litigiu ar trebui să fie declarată nulă cu efecte retroactive. Pe de altă parte, în cazul în care instanța de trimitere concluzionează că legiuitorul are nevoie de timp pentru a adopta o nouă legislație, aceasta poate să prevadă că dispoziția în cauză încetează să producă efecte de la o dată viitoare. Pentru a decide momentul de la care dispoziția în litigiu încetează să producă efecte, trebuie să se pună în balanță principiul securității juridice, pe de o parte, și drepturile fundamentale ale anumitor persoane, pe de altă parte.
- 41 Astfel cum a statuat Curtea, numai în mod excepțional, în aplicarea principiului general al securității juridice, inerent ordinii juridice a Uniunii, poate să considere necesar să limiteze posibilitatea oricărei persoane interesate de a invoca o dispoziție pe care a interpretat-o în scopul de a contesta raporturi juridice stabilite cu bună-credință. O astfel de restricție nu poate fi impusă decât prin aceeași hotărâre prin care se pronunță cu privire la interpretarea solicitată.
- 42 Instanța de trimitere apreciază că, în prezenta cauză, trebuie să se ia în considerare faptul că confiscarea bunurilor obținute în mod ilegal este efectuată pentru a

proteja un interes public important și are drept scop protejarea principiului statului de drept.

- 43 Reglementarea care permite persoanei responsabile cu desfășurarea procedurii să extragă din dosarul procedurii penale materiale referitoare la bunurile obținute în mod ilegal și să inițieze proceduri cu privire la aceste bunuri, în vederea soluționării cu celeritate a chestiunilor patrimoniale apărute în faza de urmărire penală și a economiei procedurale, este în vigoare de la 1 octombrie 2005. La rândul său, dispoziția în litigiu a intrat în vigoare la 1 iulie 2009. Prin urmare, raporturile juridice care ar fi afectate de o hotărâre definitivă a instanței de trimitere în litigiul principal sunt numeroase. În cazul în care bunurile obținute în mod ilegal sunt confiscate, fondurile corespunzătoare sunt transferate către bugetul de stat. Astfel, dispoziția în litigiu este strâns legată de bugetul de stat, iar anularea sa cu efecte retroactive ar putea avea consecințe negative asupra stabilității sale și ar putea submina securitatea juridică.
- 44 Stabilitatea juridică este o componentă esențială a principiului securității juridice, care impune, printre altele, nu numai o procedură judiciară corespunzătoare, ci și o soluționare stabilă din punct de vedere juridic a acesteia. Dispozițiile în litigiu au fost considerate legale și, în perioada lor de valabilitate, au fost aplicate de autoritățile statului în toate procedurile privind bunurile obținute în mod ilegal.
- 45 În lumina considerațiilor anterioare, este necesar să se stabilească dacă, în cazul în care se constată că dispoziția în litigiu nu respectă cerințele prevăzute la articolul 92 prima teză din Constituție, de cartă, de Directiva 2014/42 și de Decizia-cadru 2005/212, principiile securității juridice și supremației dreptului Uniunii trebuie interpretate în sensul că, din circumstanțele cauzei rezultă argumente în sensul că este posibilă aplicarea dispoziției respective și menținerea efectelor juridice ale acesteia în mod temporar, până la momentul stabilit de instanța de trimitere prin hotărârea sa, moment de la care dispoziția în litigiu va înceta să mai producă efecte.